

اللَّهُ
الرَّحْمَنُ
الرَّحِيمُ

تائیدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه خانم زهرا شعبانی تحت عنوان: تحلیل شخصیت‌های نمایشنامه‌های دهه‌ی اخیر ایران با رویکرد اخلاق‌گرایی - پروژه عملی: نگارش نمایشنامه «پرده خوانی» را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد تائید می‌کنند.

امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیات داوران
	دانشیار	آقای دکتر سید مصطفی مخابراتاد	۱- استاد راهنما (نظری)
	استادیار	آقای دکتر سید حبیب الله لزگی	۲- استاد راهنما (عملی)
	استادیار	آقای دکتر محمدجعفر یوسفیان کناری	۳- استاد مشاور
	دانشیار	آقای دکتر اکبر عالمی	۴- استاد ناظر
	استاد	آقای دکتر محمود طاووسی	۵- استاد ناظر
	استاد	آقای دکتر محمود طاووسی	۶- نماینده تحصیلات تکمیلی

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد. تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

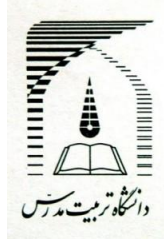
ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب..... دانشجوی رشته..... ورودی سال تحصیلی..... مقطع..... دانشکده..... متعهد می‌شوم کلیه نکات مندرج در آئین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته‌های علمی مستخرج از پایان‌نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین‌نامه فوق‌الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

امضاء:.....

تاریخ: ۹۲/۱۲/۵

دانشکده هنر و معماری

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته: ادبیات نمایشی

تحلیل شخصیت های نمایشنامه های دهه اخیر ایران
با رویکرد اخلاق گرایی

پروژه عملی: نگارش نمایشنامه "پرده خوانی"

زهرا شعبانی

استاد راهنما (نظری):

دکتر سید مصطفی مختاباد

استاد راهنما (عملی):

دکتر سید حبیب اله لزگی

استاد مشاور:

دکتر محمدجعفر یوسفیان

اسفند ۱۳۹۲

تقدیم به عزیزانم

مادرم و پدرم

برای هر آنچه که از محبت بی دریغشان نثارم کردند

و برای همسرم "امیرحسین"

بخاطر شکیبایی هایش

و بخاطر بودنش

تشکر و قدردانی

پایان نامه حاضر بدون هدایت علمی استاد محترم، جناب آقای دکتر مخابرات و راهنمایی های نظری استاد گرانقدر، جناب آقای دکتر یوسفیان به سرانجام نمی رسید. در بخش پروژه عملی نیز از نظرات جناب آقای دکتر لزگی بهره بسیار بردم که در این مقال بر خود واجب می دانم نهایت تشکر را از این اساتید محترم بجای آورم.

زهرا شعبانی

چکیده:

این پژوهش سعی دارد با تحلیل ابعاد گوناگون شخصیت ها و مناسبات میان آن ها تاثیر اخلاق در تقویت ارزش های دراماتیک عناصر یک درام را دریابد. مسئله ی اصلی این پژوهش کشف کارکرد های اخلاقی- به معنای ارجحیت ارزش های انسانی- با تمرکز بر مناسبات نمایشی شخصیت ها با یکدیگر در نمایشنامه های دهه اخیر ایرانی می باشد. این پژوهش سعی دارد ابتدا به نظریات متفاوت در باره تلفیق دو مفهوم هنر و اخلاق پرداخته، جایگاه اخلاق در ادبیات و نقد ادبی را مطرح کند و با استفاده از نظریات ارسطو در باره ی شخصیت پردازی به واکاوی تاثیرات اخلاق بر تقویت عناصر نمایشی از جمله خود شخصیت، مناسبات بین کاراکترها و طرح نمایشنامه بپردازد. این مطالعه در عین حال سعی دارد بر اساس یک بررسی علمی از خواست ها، اهداف و انگیزه های شخصیت در درام امروزی، دوری و نزدیکی او را با اصالت اخلاق ایرانی مشخص نماید. می توان گفت که در درام های معاصر ایرانی اخلاق سهم بسزایی در تقویت مناسبات میان شخصیت ها و درون آن ها بر عهده دارد. و نمایشنامه نویسان در بسیاری از موارد با استفاده از اخلاق ناپسند و پسندیده به پیشبرد طرح و استحکام ابعاد دراماتیک شخصیت کمک نموده اند.

کلیدواژه ها: اخلاق، تحلیل شخصیت، نظریات ارسطو، درام ها ایرانی، دهه اخیر

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
و.....	فهرست جداول.....
و.....	فهرست اشکال.....
۱.....	مقدمه و کلیات پژوهشی.....
۵.....	فصل اول: پیشینه مطالعاتی ، ملاحظات نظری و تاریخی بحث.....
۶.....	۱-۱ اخلاق و هنر.....
۷.....	۱-۱-۱ هنر و اخلاق در عصر کلاسیک.....
۸.....	۱-۱-۱-۱ هنر و اخلاق از دیدگاه افلاطون.....
۹.....	۲-۱-۱-۱ هنر و اخلاق از دیدگاه ارسطو.....
۱۰.....	۲-۱-۱ هنر و اخلاق در عصر مدرن.....
۱۲.....	۳-۱-۱ هنر و اخلاق از دیدگاه ادیان الهی.....
۱۴.....	۲-۱ اخلاق و ادبیات.....
۱۴.....	۱-۲-۱ اخلاق و نقد ادبی.....
۱۶.....	۳-۱ اخلاق و درام.....
۱۸.....	۱-۳-۱ اخلاق در درام کلاسیک.....
۱۹.....	۲-۳-۱ اخلاق در درام مدرن.....
۲۱.....	۴-۱ بحران اخلاقی.....
۲۲.....	۵-۱ نیاز به تئاتر.....
۲۲.....	۶-۱ اخلاق ایرانی- اخلاق اسلامی.....
۲۶.....	۷-۱ مروری بر مطالعات گذشته.....

فصل دوم: روش مطالعه علمی در بررسی رابطه اخلاق و درام.....	۲۸
۱-۲ انواع درام	۲۹
۱-۱-۲ درام واقع گرا.....	۲۹
۲-۱-۲ درام فرا واقع گرا.....	۳۰
۳-۱-۲ درام واقع گرا و فراواقع گرا و زمینه های اخلاقی.....	۳۱
۲-۲ سبک نوشتاری نویسنده	۳۱
۳-۲ فضای دراماتیک نمایشنامه	۳۲
۴-۲ تعریف شخصیت	۳۴
۵-۲ خلق شخصیت و شخصیت پردازی	۳۵
۶-۲ انواع شخصیت	۳۵
۷-۲ تحلیل شخصیت	۳۸
۱-۷-۲ بعد ظاهری شخصیت	۳۹
۲-۷-۲ بعد اجتماعی شخصیت	۳۹
۱-۲-۷-۲ تعلقات فکری فرهنگی.....	۴۱
۲-۲-۷-۲ تعلقات اجتماعی اقتصادی.....	۴۱
۳-۲-۷-۲ گروه مرجع	۴۲
۴-۲-۷-۲ برابند اخلاقی تعاملات یک جامعه.....	۴۳
۳-۷-۲ مشخصات روانی شخصیت	۴۴
۴-۷-۲ مشخصات دراماتیک شخصیت	۴۵
۱-۴-۷-۲ بررسی شیوه شخصیت پردازی در درام.....	۴۶
۲-۴-۷-۲ بررسی شخصیت از حیث فعل و انفعال و ساخت و پرداخت	۴۸
۸-۲ ارتباط میان شخصیت و طرح نمایشنامه	۵۱
۹-۲ الگوی اخلاقی ایرانی بومی	۵۳

- ۱-۹-۲ الگوی اخلاق خانوادگی ۵۴
- ۲-۹-۲ الگوی اخلاق اجتماعی ۵۴
- ۳-۹-۲ الگوی اخلاق مملکت داری ۵۴
- فصل سوم: مطالعه موردی؛ تاثیر اخلاقیات در آثار حمید امجد، نغمه ثمینی، محمد یعقوبی و محمد چرمشیر..... ۵۵
- ۱-۳ حمید امجد - خشونت، خودخواهی و دروغگویی ۵۶
- ۱-۱-۳ تحلیل نمایشنامه نگین ۵۷
- ۱-۱-۳-۱ خلاصه نمایشنامه ۵۷
- ۱-۱-۳-۲ سبک امجد و فضای نمایشنامه ۵۷
- ۱-۱-۳-۳ تحلیل شخصیت نگین ۵۸
- ۱-۱-۳-۴ بررسی روابط میان اخلاقیات شخصیت ها و پیشبرد طرح ۶۵
- ۱-۱-۳-۵ بررسی الگوها اخلاق ایرانی- بومی در "نگین" ۶۶
- ۱-۱-۳-۲ تحلیل نمایشنامه زائر ۶۷
- ۱-۲-۱-۳ خلاصه نمایشنامه ۶۷
- ۱-۲-۱-۳-۲ سبک امجد و فضای نمایشنامه ۶۷
- ۱-۱-۳-۳ تحلیل شخصیت بُرنا ۶۸
- ۱-۲-۱-۳-۴ بررسی روابط میان اخلاقیات شخصیت ها و پیشبرد طرح ۷۳
- ۱-۲-۱-۳-۵ بررسی الگوها اخلاق ایرانی- بومی در "زائر" ۷۴
- ۲-۳ نغمه ثمینی - صداقت و عشق (ایمان) ۷۵
- ۱-۲-۳ تحلیل نمایشنامه "اسب های آسمان خاکستر می بارند" ۷۵
- ۱-۱-۲-۳ خلاصه نمایشنامه ۷۵
- ۱-۲-۳-۲ سبک ثمینی و فضای نمایشنامه ۷۵
- ۱-۲-۳-۳ تحلیل شخصیت سیاوش ۷۶

- ۳-۲-۱-۴ بررسی رابطه میان اخلاقیات شخصیت ها و پیشبرد طرح ۸۰
- ۳-۲-۱-۵ بررسی الگوها اخلاق ایرانی- بومی در "اسب های آسمان خاکستر می بارند" ۸۱
- ۳-۲-۲-۲ تحلیل نمایشنامه رازها و دروغ ها ۸۱
- ۳-۲-۲-۱ خلاصه نمایشنامه ۸۱
- ۳-۲-۲-۲ سبک ثمینی و فضای نمایشنامه ۸۱
- ۳-۲-۲-۳ تحلیل شخصیت یونا ۸۲
- ۳-۲-۲-۴ بررسی رابطه میان اخلاقیات شخصیت ها و پیشبرد طرح ۸۵
- ۳-۲-۲-۵ بررسی الگوها اخلاق ایرانی- بومی در " رازها و دروغ ها " ۸۶
- ۳-۳ محمد یعقوبی- بی بند و باری و حسادت ۸۶
- ۳-۳-۱ تحلیل نمایشنامه خشکسالی و دروغ ۸۶
- ۳-۳-۱-۱ خلاصه نمایشنامه خشکسالی و دروغ ۸۶
- ۳-۳-۱-۲ سبک یعقوبی و فضای نمایشنامه های خشکسالی و دروغ و ماه در آب ۸۷
- ۳-۳-۱-۳ تحلیل شخصیت های میترا و امید ۸۷
- ۳-۳-۱-۴ بررسی رابطه میان اخلاقیات شخصیت ها و پیشبرد طرح ۹۱
- ۳-۳-۱-۵ بررسی الگوها اخلاق ایرانی- بومی در " خشکسالی و دروغ " ۹۲
- ۳-۳-۲ تحلیل نمایشنامه ماه در آب ۹۲
- ۳-۳-۲-۱ خلاصه نمایشنامه ۹۲
- ۳-۳-۲-۲ تحلیل شخصیت ها در داستان های این نمایشنامه ۹۳
- ۳-۳-۲-۳ بررسی رابطه میان اخلاقیات شخصیت ها و پیشبرد طرح ۹۶
- ۳-۳-۲-۴ بررسی الگوها اخلاق ایرانی- بومی در " ماه در آب " ۹۶
- ۳-۴ محمد چرمشیر و درام فراواقع گرا ۹۶
- ۳-۴-۱ تحلیل نمایشنامه "حقایقی در باره یک ماهی مرده" ۹۶
- ۳-۴-۱-۱ خلاصه نمایشنامه ۹۶

۹۷	..... ۲-۱-۴-۳ تحلیل نمایشنامه
۹۸	..... ۳-۱-۴-۳ بررسی رابطه میان اخلاق و پیشبرد طرح
۹۸	..... ۲-۴-۳ تحلیل نمایشنامه "همه چیز می گذرد، تو نمی گذری"
۹۸	..... ۱-۲-۴-۳ خلاصه نمایشنامه
۹۹	..... ۲-۱-۴-۳ تحلیل نمایشنامه
۹۹	..... ۳-۲-۴-۳ بررسی رابطه میان اخلاق و پیشبرد طرح
۱۰۰	..... ۵-۳ الگوهای روایی نمایشنامه ها
۱۰۷	..... ۶-۳ خلاصه داده های فصل سوم
۱۰۸	..... فصل چهارم: جمع بندی بحث و نتیجه گیری
۱۱۴	..... فهرست منابع
۱۱۹	..... پروژه عملی: نگارش نمایشنامه "پرده خوانی"
۱۵۵	..... چکیده ی انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۰۷	جدول ۱-۳ خلاصه دستاوردهای فصل سوم.....

فهرست اشکال

۱۸	شکل ۱-۱ قواعد کلی در درام کلاسیک.....
۲۰	شکل ۲-۱ قواعد کلی در درام مدرن.....
۴۰	شکل ۱-۲ دسته بندی افراد از نظر فکری-فرهنگی و اقتصادی در اجتماع.....
۴۶	شکل ۲-۲ تکنیک های شخصیت پردازی (با اقتباس از فیستر).....
۱۰۰	شکل ۱-۳ الگوی روایی نمایشنامه "نگین".....
۱۰۱	شکل ۲-۳ الگوی روایی نمایشنامه "زائر".....
۱۰۲	شکل ۳-۳ الگوی روایی نمایشنامه "اسب های آسمان خاکستر می بارند".....
۱۰۳	شکل ۴-۳ الگوی روایی نمایشنامه "رازها و دروغ ها".....
۱۰۴	شکل ۵-۳ الگوی روایی نمایشنامه "خشکسالی و دروغ".....
۱۰۵	شکل ۶-۳ الگوی روایی نمایشنامه "ماه در آب".....
۱۰۶	شکل ۷-۳ الگوی روایی نمایشنامه "حقایقی در باره یک ماهی مرده".....
۱۰۶	شکل ۸-۳ الگوی روایی نمایشنامه "همه چیز می گذرد تو نمی گذاری".....

مقدمه و کلیات پژوهشی

۱. مقدمه

این پژوهش در صدد آن است تا با نگاهی تازه رابطه میان اخلاق و شخصیت های نمایشی را در برخی نمایشنامه های دهه اخیر ایران بررسی نماید. چرا که این مطلب علی رغم اهمیت بالایی که دارد کمتر به چالش کشیده شده است. این پژوهش این فرصت را در اختیار ما قرار می دهد تا روابط پنهان میان اخلاق و عناصر تئاتر را آشکار سازیم و در یابیم که مفاهیم اخلاقی چگونه به استحکام کاراکتر های نمایشی و طرح و پیرنگ درام کمک خواهند کرد.

در این مطالعه سعی شده است تا با گذری بر زمینه های اجتماعی و روانی شخصیت که از محرک های قوی کنش های اخلاقی یا غیر اخلاقی شخصیت هستند به بررسی رابطه بعد دراماتیک و اخلاقی شخصیت ها بپردازیم.

مباحث کلی این پژوهش در چهار فصل مرتبط با موضوع اخلاق و درام تنظیم شده است. در فصل اول پیشینه نظری این بحث یعنی ارتباط میان مفهوم اخلاق با هنر، ادبیات و نقد ادبی و خود تئاتر مد نظر می باشد. در حقیقت از دیدگاهی بی طرف به عقاید مخالف و موافق تلفیق این دو مفهوم -هنر و اخلاق- با یکدیگر پرداخته ایم. انواع هنر از حیث ارتباط آن ها با اخلاق را معرفی نموده و نظرات بزرگان و نظریه پردازان و ادیان الهی را در این باره انعکاس داده ایم. در پایان این بخش به

قدمت اخلاق در آداب و سنن ایرانی پرداخته و قواعد اخلاقی حاکم در جوامع کهن ایرانی را به طور مختصری توضیح داده ایم.

در فصل دوم پژوهش پیش رو سعی شده است تا یک نظام دقیق تحلیل شخصیت مبتنی بر سنجش رابطه اخلاق با سایر عناصر درام ارائه گردد. و تمامی زمینه هایی که در بروز اخلاقیات خاص به شخصیت سمت و سو می دهند بررسی گردند و از طرفی ظرفیت هایی که اخلاق به ابعاد دراماتیک نمایشنامه می دهد نیز معرفی خواهند شد. در ابتدا به مشخص کردن نوع و سبک نمایشنامه خواهیم پرداخت، در گام دوم رفتار های متناسب با سبک و فضای نمایشی را می یابیم و با تحلیل تمامی ابعاد شخصیت رابطه ای بین آن ها تبیین خواهیم نمود.

در فصل سه به بررسی مطالعات موردی خواهیم پرداخت که مجموعاً هشت نمایشنامه از مجموع کارهای حمید امجد، نغمه ثمینی، محمد چرمشیر و محمد یعقوبی می باشد. در این بخش رفتارهای غالبی بر کلیت درام سایه افکنده و سبب پیشبرد آن ها خواهد شد استخراج می گردد و میزان تاثیر آن رفتار بر تقویت شاکله شخصیت، مناسبات میان شخصیت ها و طرح بررسی خواهد شد. در پایان هر اثر مقایسه ای میان رفتارهای بروز داده شده از کاراکتر ها با الگوی اخلاقی ایران کهن انجام خواهیم داد تا میزان دوری یا نزدیکی رفتار شخصیت ها در درام معاصر را نسبت به الگو ها بسنجیم.

در فصل آخر نیز میزان تاثیر اخلاقیات در موارد مطالعه شده بررسی خواهد شد و بر اساس آن نتیجه ای بر مبنای تحلیل ها ی انجام گرفته حاصل خواهد شد که به پرداخت و گسترش آن می پردازیم.

۲. کلیات پژوهشی

تعریف مساله

بررسی اصلی این پژوهش بررسی و کشف تاثیر جلوه های اخلاقی بر تقویت ابعاد دراماتیک شخصیت و درام در آثاری برگزیده از حمید امجد، نغمه ثمینی، محمد یعقوبی . محمد چرمشیر به نمایندگی از درام های دهه اخیر ایران می باشد. این تحقیق قصد دارد نشان دهد که اساساً چگونه درام هایی فی نفسه قابلیت خوانش اخلاقی دارند و درام های معاصر ایرانی تا چه حد در تقویت ابعاد دراماتیک خود از جلوه های اخلاقی کمک گرفته اند. مسائل دیگری که این تحقیق در تلاش برای رسیدن به پاسخ آن هاست عبارتند از: این که شخصیت های درام های معاصر ایران تا چه حد منطبق با الگوهای رفتاری ایرانی (بومی) و سنت ها و عرف های پسندیده ایرانی و اسلامی رفتار می نمایند. و یا اینکه می توان به مقوله اخلاق به عنوان یک مولفه در پرداخت درام نگاه کرد.

ضرورت انجام تحقیق

آنچه که ضرورت انجام این تحقیق را بیشتر می کند اهمیت اخلاق در زندگی بشر از دیر باز تا به امروز و از سوی دیگر تاثیر گذاری بی چون چرای نمایش بر نسل های بشری است. تلفیق این دو مقوله می تواند رسالت هنر را خطیر تر نموده و پرداختن به آن را ضرورت بخشد. در جامعه اخلاق گرای ایرانی که قرن هاست بر اساس اخلاق و نجابت های رفتاری پایه ریزی شده است و سپس به فرامین کامل اسلامی زینت داده شده پرداختن به این دو مقوله می تواند راهگشای برخی نارسایی های اخلاقی اخیر گردد. و علی رغم اهمیت هر دوی این مفاهیم جای خالی مطالعاتی از این دست احساس می شود.

سوالات تحقیق

مناسبات میان شخصیت های نمایشی ایران در دهه ی اخیر تا چه حد تحت تاثیرهنجار های اخلاقی می باشند؟

چطور می توان نمود های اخلاقی در رفتار شخصیت های درام را مورد مطالعه ی علمی قرار داد؟

توجه یا عدم توجه به اخلاقیات چه تاثیری بر کیفیت یا ارتقای نمایشنامه ها در دهه ی اخیر ایران داشته است؟

فرضیات تحقیق

به نظر می رسد که پاره ای از مهم ترین جلوه های اخلاقیات متعارف ایران در برخی آثار محمد یعقوبی، حمید امجد، نغمه ثمینی و محمد چرمشیر قابل شناسایی می باشد:

به نظر می آید مهم ترین شاخص های اخلاقی که در برخی آثار محمد چرمشیر، محمد یعقوبی، حمید امجد و نغمه ثمینی مدام تکرار شده اند را می توان در یک نوع الگوی شخصیت پردازی ایرانی (بومی) دسته بندی کرد و بر مبنای سبک ویژه ی هر هنرمند مورد ارزیابی قرار داد.

انتظار می رود که در آثار مذکور بخش عمده ای از موقعیت های نمایشی، انتخاب موضوع، تمهیدات گره گشایی و گسترش طرح داستانی تحت تاثیر جلوه های اخلاقی باشند.

اهداف تحقیق

سنجش تاثیر هنجارها و ناهنجارهای اخلاقی در روند شخصیت پردازی نمایشنامه های ایرانی دسته بندی مجموعه ای از مهم ترین کارکرد های نمایشی و شخصیت پردازی اخلاق محور ارزیابی کیفی نمایشنامه های اخیر ایران مبتنی بر الگوی اخلاقی

روش تحقیق و مواد تحقیق

این تحقیق به روش تحلیلی- توصیفی انجام شده و روش گردآوری آن بصورت کتابخانه ای است. برای به نگارش در آمدن این تحقیق همه آثار دهه ی ۸۰ به بعد این چهار درام نویس مطالعه شد و از هر کدام ۲ نمایشنامه انتخاب گردید.

فصل اول:
پیشینه مطالعاتی
ملاحظات نظری و تاریخی بحث

۱-۱ اخلاق و هنر

بحث در خصوص رابطه هنر و اخلاق ریشه در عمق حیات انسان دارد. هنگامی که هنر و اخلاق را در رابطه با هم بررسی می‌کنیم با مسایل مختلفی روبرو می‌شویم که از جمله این مسایل تاثیر این دو بر یکدیگر می‌باشد که آیا آثار هنری سبب تغییر گرایش‌های اخلاقی بر افراد می‌شود یا نه؟ و آیا اخلاق هم بر هنر تاثیر دارد؟ آیا می‌توان در نقد و ارزش‌گذاری یک اثر هنری، معیارهای اخلاقی را نیز لحاظ کرد؟

در پاسخ به این پرسش‌ها و نسبت اخلاق و هنر به یکدیگر دو دیدگاه مهم وجود دارد.

✓ استقلال هنری:

این دیدگاه حوزه‌ی هنر را بطور کامل از اخلاق جدا و مستقل می‌داند. از دیدگاه افراطی در این نظریه اصلاً نمی‌توان آثار هنری را نقد اخلاقی کرد. البته این دیدگاه ناکارآمد به نظر می‌رسد چراکه بسیاری از آثار هنری ناقض این پاسخ هستند. به عنوان مثال شعری که تنها به صداقت و یا نکوهش ریاکاری می‌پردازد نمی‌تواند یک اثر هنری به حساب بیاید؟

و اما دیدگاه معتدل‌تری نیز در این باره وجود دارد که معتقد است می‌توان اثر هنری را نقد اخلاقی کرد اما ضعف و قوت اخلاقی اثر به هیچ‌عنوان ردکننده و یا تاییدکننده ضعف و قوت خود اثر نیست.

✓ اخلاق‌گرایی